

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 2 mei 2023
(OR. en)

8917/23

**Interinstitutioneel dossier:
2023/0144(COD)**

**POLCOM 76
COEST 289
CODEC 756**

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	2 mei 2023
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2023) 245 final
Betreft:	Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op Moldavische producten van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2023) 245 final.

Bijlage: COM(2023) 245 final

Brussel, 2.5.2023
COM(2023) 245 final

2023/0144 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op Moldavische producten van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

De niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne die op 24 februari 2022 begon, blijft ernstige negatieve gevolgen hebben voor het vermogen van de Republiek Moldavië (“Moldavië”) om handel te drijven met de rest van de wereld. Dit komt met name doordat de Moldavische uitvoer afhankelijk was van doorvoer over Oekraïens grondgebied die nog steeds grotendeels onmogelijk is, en van Oekraïense infrastructuur, die nog steeds grotendeels onbeschikbaar is. In deze moeilijke situatie heeft Moldavië de EU verzocht de voorwaarden te scheppen om het land in staat te stellen een deel van zijn handel met de rest van de wereld naar de EU te verleggen. Dat zou zijn handelsbetrekkingen met de EU verder verdiepen en zijn economie ondersteunen. Mogelijke maatregelen zijn onder meer het vergroten van de mate van liberalisering van de markt bij Verordening (EU) 2022/1279 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2022 inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op producten uit Moldavië van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de EU en de Republiek Moldavië (“de Associatieovereenkomst”)¹ waarbij een diepe en brede vrijhandelsruimte tot stand is gebracht. De verordening is op 23 juli 2022 in werking getreden en zal tot en met 24 juli 2023 van kracht zijn. Die maatregelen bieden de Moldavische producenten flexibiliteit en zekerheid.

Gezien de aanhoudende militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne en de doorlopende impact daarvan op Moldavië, en gezien het feit dat Moldavië in juni 2022 de status van kandidaat-lidstaat van de EU heeft gekregen, stelt de Commissie een verordening van het Europees Parlement en de Raad voor tot verlenging van deze handelsliberaliseringsmaatregelen voor een periode van één jaar vanaf de datum waarop de huidige maatregelen vervallen (d.w.z. vanaf 25 juli 2023). De maatregelen moeten de vorm aannemen van een tijdelijke opschorting van alle nog bestaande douanerechten in het kader van titel V van de Associatieovereenkomst. Het gaat daarbij om groenten en fruit waarop het stelsel van invoerprijzen en tariefcontingenten van toepassing zijn.

Krachtens bijlage XV-A bij de Associatieovereenkomst gelden voor zeven landbouwproducten uit Moldavië tariefcontingenten. Het gaat om tomaten, knoflook, druiven voor tafelgebruik, appels, kersen, pruimen en druivensap. Voor al deze producten is het passend alle douanerechten en het stelsel van invoerprijzen op te schorten om tijdelijk de verlegging van de uitvoer van deze producten naar de EU te ondersteunen.

Door deze tijdelijke en uitzonderlijke maatregelen kunnen de bestaande handelsstromen van Moldavië naar de EU worden bestendigd, wat de Moldavische economie zal ondersteunen. Dit strookt met een belangrijke doelstelling van de Associatieovereenkomst, namelijk de voorwaarden te scheppen voor sterkere economische banden en handelsrelaties met het oog op de geleidelijke integratie van Moldavië in de interne markt van de EU, en bij te dragen tot

¹ De Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds (PB L 260 van 30.8.2014, blz. 4) is door de partijen ondertekend op 27 juni 2014. De Associatieovereenkomst, met inbegrip van de diepe en brede vrijhandelsruimte, wordt sinds 1 september 2014 voorlopig toegepast en is na ratificatie door alle EU-lidstaten volledig van kracht sinds 1 juli 2016.

de versterking van de democratie en de politieke, economische en institutionele stabiliteit in Moldavië.

De handelsliberaliseringsmaatregelen waarin dit voorstel voor een verordening voorziet, stroken met artikel 2 van de Associatieovereenkomst, dat voorziet in de eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, alsmede de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens, daarmee verband houdende materialen en de overbrengingsmiddelen daarvoor. Bovendien verbinden de partijen zich krachtens hetzelfde artikel met name tot de eerbiediging van de rechtsstaat en goed bestuur, de bestrijding van corruptie, al dan niet georganiseerde criminele activiteiten – met inbegrip van transnationale activiteiten – en terrorisme, en de eerbiediging van de beginselen van duurzame ontwikkeling en effectief multilateralisme. De liberaliseringsmaatregelen zelf zouden afhankelijk moeten zijn van de eerbiediging van deze essentiële elementen en algemene beginselen.

Voorts hebben de in dit voorstel vervatte handelsliberaliseringsmaatregelen tot doel, overeenkomstig artikel 207, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), ervoor te zorgen dat de gemeenschappelijke handelspolitiek van de EU wordt gevoerd overeenkomstig de in artikel 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) neergelegde beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de EU.

Versnelde vrijwaringsprocedures zullen van toepassing zijn op basis van regelmatig toezicht dat het mogelijk maakt douanerechten opnieuw in te voeren.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Deze handelsliberaliseringsmaatregelen stroken met de Associatieovereenkomst en met name met titel V tot instelling van een diepe en brede vrijhandelsruimte, waarin is bepaald dat de partijen gedurende een overgangsperiode van maximaal tien jaar vanaf de inwerkingtreding van die overeenkomst geleidelijk een vrijhandelsruimte tot stand brengen (artikel 143 van de Associatieovereenkomst).

Bovendien heeft Verordening (EU) 2022/1279 aangetoond dat de EU vastbesloten is Moldavië door middel van internationale handel economisch te steunen in de context van de agressie van Rusland tegen Oekraïne. De verlenging van de handelsliberaliseringsmaatregelen zou een logische ontwikkeling van dit beleid zijn.

Moldavië heeft in 2022 ook verzocht om over te gaan tot de in artikel 147 van de Associatieovereenkomst bedoelde herziening om te bezien of douanerechten tussen Moldavië en de EU versneld en in ruimere mate kunnen worden afgeschaft. De besprekingen hierover zijn thans aan de gang.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

De EU heeft de Russische agressie tegen Oekraïne krachtig veroordeeld en aanzienlijke stappen gezet om Moldavië in deze uitzonderlijke situatie te ondersteunen, onder meer door aanvullende humanitaire steun en grensondersteuning, macrofinanciële bijstand en maatregelen om de handel in deze moeilijke tijden te vergemakkelijken. Bovendien kreeg Moldavië in juni 2022 de status van kandidaat-lidstaat. De voorgestelde verordening zou derhalve voldoen aan de verplichting van de EU uit hoofde van artikel 21, lid 3, VEU om toe te zien op de samenhang tussen de diverse onderdelen van haar externe optreden, en aan artikel 207, lid 1, VWEU, waarin is bepaald dat de gemeenschappelijke handelspolitiek wordt gevoerd overeenkomstig de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de EU.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag van het voorstel is artikel 207, lid 2, VWEU.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

De gemeenschappelijke handelspolitiek is krachtens artikel 3, lid 1, punt e), VWEU een exclusieve bevoegdheid van de EU. Het subsidiariteitsbeginsel is derhalve niet van toepassing.

- **Evenredigheid**

Dit voorstel is noodzakelijk voor de uitvoering van de gemeenschappelijke handelspolitiek en om Moldavië in zijn huidige moeilijkheden economisch te ondersteunen, ook op het gebied van handel met de EU.

- **Keuze van het instrument**

Dit voorstel is gebaseerd op artikel 207, lid 2, VWEU en valt onder de gemeenschappelijke handelspolitiek van de EU.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Niet van toepassing.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Niet van toepassing.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Niet van toepassing.

- **Effectbeoordeling**

Opdat de handelsliberaliseringsmaatregelen voor Moldavië na het verstrijken van Verordening (EU) 2022/1279 op 24 juli 2023 worden voortgezet, is het belangrijk dat de verordening op 25 juli 2023 in werking treedt. Gezien deze noodzaak en de daaruit voortvloeiende urgentie van dit voorstel is voor deze maatregel geen effectbeoordeling uitgevoerd. Met betrekking tot de bepalingen van de Associatieovereenkomst inzake handel en daarmee verband houdende aangelegenheden is in opdracht van DG Handel echter een duurzaamheidseffectbeoordeling verricht die in 2012 is bekendgemaakt, en die is meegenomen in het onderhandelingsproces over de diepe en brede vrijhandelsruimte. Uit die beoordeling is gebleken dat de uitvoering van bepalingen inzake handel en daarmee verband houdende aangelegenheden voor zowel de EU als Moldavië een positief economisch effect zou hebben.

Bovendien worden de invoerstromen in het kader van Verordening (EU) 2022/1279 regelmatig gecontroleerd en gerapporteerd.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

De maatregel leidt niet tot meer administratieve lasten voor bedrijven.

- **Grondrechten**

Deze maatregelen zullen de in de Associatieovereenkomst opgenomen grondbeginselen respecteren. Met name de eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden (artikel 2 van de Associatieovereenkomst).

De maatregelen zouden ook stroken met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Volgens een raming op basis van de invoer van de betrokken producten uit Moldavië in 2021, het laatste jaar voordat autonome handelsmaatregelen werden ingesteld, zal de EU jaarlijks ongeveer 0,3 miljoen EUR aan douane-inkomsten mislopen. De gevolgen voor de eigen middelen van de EU zullen dan ook zeer beperkt zijn.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Onlineverslagen over de ontwikkeling van de bilaterale handel tussen de EU en Moldavië zijn beschikbaar op specifieke websites van de Europese Commissie (europa.com).

- **Toelichtende stukken (bij richtlijnen)**

Niet van toepassing.

- **Artikelsgewijze toelichting**

In het licht van de crisissituatie in Moldavië die het gevolg is van de Russische invasie van Oekraïne is de verordening erop gericht de handelsstromen voor alle invoer uit Moldavië te vergroten door alle nog bestaande heffingen en invoerrechten op Moldavische producten op te schorten. De handelsliberaliseringsmaatregelen zouden worden verleend in de vorm van een volledige opschorting van de invoerrechten op alle producten.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op Moldavische producten van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure²,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië (hierna ook: “Moldavië”), anderzijds³ (de “Associatieovereenkomst”), vormt de basis voor de betrekkingen tussen de Unie en de Republiek Moldavië. Overeenkomstig Besluit 2014/492/EU van de Raad⁴ wordt titel V van de Associatieovereenkomst, die betrekking heeft op handel en daarmee verband houdende aangelegenheden, sinds 1 september 2014 voorlopig toegepast en is die titel na ratificatie door alle lidstaten in werking getreden op 1 juli 2016.
- (2) In de Associatieovereenkomst wordt uitdrukking gegeven aan de wens van de partijen bij de Associatieovereenkomst (“de partijen”) om de betrekkingen op ambitieuze en innoverende wijze te versterken en uit te breiden, om geleidelijke economische integratie te vergemakkelijken en tot stand te brengen, en om dit te doen met inachtneming van de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie van de partijen.
- (3) Artikel 143 van de Associatieovereenkomst voorziet in de geleidelijke totstandbrenging van een vrijhandelsruimte tussen de partijen in overeenstemming met artikel XXIV van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 (“GATT 1994”). Daartoe voorziet artikel 147 van de Associatieovereenkomst in de geleidelijke afschaffing van de douanerechten overeenkomstig de in de

² Standpunt van het Europees Parlement van ... (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van ...

³ PB L 260 van 30.8.2014, blz. 4.

⁴ Besluit 2014/492/EU van de Raad van 16 juni 2014 betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds (PB L 260 van 30.8.2014, blz. 1).

Associatieovereenkomst opgenomen lijsten en voorziet het in de mogelijkheid om die afschaffing versneld en in ruimere mate te realiseren.

- (4) De niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne sinds 24 februari 2022 heeft ernstige negatieve gevolgen gehad voor het vermogen van Moldavië om handel te drijven met de rest van de wereld, met name omdat de uitvoer van Moldavië voor die handel afhankelijk was van doorvoer over Oekraïens grondgebied die nog steeds grotendeels onmogelijk is, en van Oekraïense infrastructuur, die nog steeds grotendeels onbeschikbaar is. Om de negatieve gevolgen voor de Moldavische economie te verzachten, is het noodzakelijk de ontwikkeling van nauwere economische betrekkingen tussen de Unie en de Republiek Moldavië te versnellen en de Moldavische economie in deze kritieke omstandigheden snel te ondersteunen. Het is derhalve noodzakelijk en passend handelsstromen te blijven stimuleren en concessies te blijven verlenen in de vorm van handelsliberaliseringsmaatregelen voor alle producten, in overeenstemming met de versnelde afschaffing van de douanerechten ter zake van handel tussen de Unie en Moldavië.
- (5) Overeenkomstig artikel 21, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) moet de Unie toezien op de samenhang tussen de diverse onderdelen van haar externe optreden. Overeenkomstig artikel 207, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) moet de gemeenschappelijke handelspolitiek worden gevoerd in het kader van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie.
- (6) Verordening (EU) 2022/1279 van het Europees Parlement en de Raad⁵ zal op 24 juli 2023 verstrijken.
- (7) De bij deze verordening ingestelde handelsliberaliseringsmaatregelen moeten de volgende vorm aannemen: i) de opschorting van de toepassing van het stelsel van invoerprijzen op groenten en fruit, en ii) de opschorting van alle tariefcontingenten en invoerrechten. Door middel van deze maatregelen zal de Unie de economische integratie tussen Moldavië en de Unie verdiepen en tijdelijk passende economische steun verlenen ten behoeve van Moldavië en de getroffen marktdeelnemers.
- (8) Om fraude te voorkomen, moet het recht op de bij deze verordening vastgestelde handelsmaatregelen onderworpen zijn aan de voorwaarde dat Moldavië heeft voldaan aan alle toepasselijke voorwaarden voor het verkrijgen van voordelen uit hoofde van de Associatieovereenkomst, met inbegrip van de regels inzake de oorsprong van de betrokken producten en de daarmee samenhangende procedures, en zich ertoe verbindt administratief nauw met de Unie samen te werken, overeenkomstig die Associatieovereenkomst.
- (9) Moldavië stelt geen nieuwe douanerechten of heffingen van gelijke werking noch nieuwe kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking in voor de invoer van producten van oorsprong uit de Unie, verhoogt de bestaande douanerechten of heffingen niet en voert geen andere beperkingen in, tenzij de oorlogssituatie dat duidelijk rechtvaardigt. De Commissie moet de bevoegdheid krijgen om alle of een

⁵ Verordening (EU) 2022/1279 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2022 inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op producten uit de Republiek Moldavië van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds (PB L 195 van 22.7.2022, blz. 6).

deel van de bij deze verordening vastgestelde autonome handelsmaatregelen tijdelijk op te schorten indien Moldavië aan een of meer van deze voorwaarden niet voldoet.

- (10) Artikel 2 van de Associatieovereenkomst bepaalt dat onder meer de eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, alsmede de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens, verwante materialen en de overbrengingsmiddelen daarvoor, essentiële elementen zijn van de Associatieovereenkomst. Krachtens hetzelfde artikel verbinden de partijen zich met name tot inachtneming van de volgende algemene beginselen: de eerbiediging van de rechtsstaat en het beginsel van goed bestuur, de bestrijding van corruptie, al dan niet georganiseerde criminele activiteiten – met inbegrip van die met een transnationaal karakter – en terrorisme, en de eerbiediging van de beginselen van duurzame ontwikkeling en effectief multilateralisme. Er moet worden voorzien in de mogelijkheid om de in deze verordening vastgestelde handelsliberaliseringsmaatregelen tijdelijk op te schorten indien Moldavië de essentiële elementen of de reeds aangehaalde algemene beginselen van de Associatieovereenkomst niet eerbiedigt.
- (11) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend om de in artikel 1 bedoelde handelsliberaliseringsmaatregelen tijdelijk op te schorten in gevallen waarin de producenten in de Unie van soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten worden geschaad door de invoer uit hoofde van deze verordening. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁶.
- (12) Onder voorbehoud van een beoordeling van drie maanden door de Commissie op basis van regelmatig toezicht op de gevolgen van deze verordening, is het noodzakelijk dat, hetzij naar aanleiding van een met redenen omkleed verzoek van een lidstaat, hetzij op eigen initiatief van de Commissie, de mogelijkheid bestaat om de douanerechten die anders krachtens de Associatieovereenkomst van toepassing zijn, opnieuw in te stellen voor invoer van onder deze verordening vallende producten die nadelige gevolgen hebben voor de markt van de Unie voor soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten.
- (13) Het jaarverslag van de Commissie over de uitvoering van de diepe en brede vrijhandelsruimte, die integraal deel uitmaakt van de Associatieovereenkomst, moet een gedetailleerde beoordeling bevatten van de uitvoering van de bij deze verordening vastgestelde handelsliberaliseringsmaatregelen.
- (14) Gezien de urgentie van de kwestie die verband houdt met de door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne veroorzaakte situatie, wordt het passend geacht een uitzondering te maken op de periode van acht weken bedoeld in artikel 4 van Protocol nr. 1 betreffende de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie, gehecht aan het VEU, aan het VWEU en aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,

⁶ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Handelsliberaliseringsmaatregelen

De volgende handelsliberaliseringsmaatregelen worden ingesteld:

- a) alle in bijlage XV-A bij de Associatieovereenkomst vastgestelde tariefcontingenten worden opgeschort en de onder die contingenten vallende producten mogen zonder douanerechten uit Moldavië in de Unie worden ingevoerd;
- b) de toepassing van het stelsel van invoerprijzen wordt opgeschort voor de producten waarop het van toepassing is zoals bepaald in bijlage XV-B bij de Associatieovereenkomst. Op de invoer van die producten zijn geen douanerechten van toepassing.

Artikel 2

Voorwaarden om in aanmerking te komen voor de handelsliberaliseringsmaatregelen

Voor de handelsliberaliseringsmaatregelen waarin artikel 1 voorziet, gelden de volgende voorwaarden:

- a) naleving van de regels inzake de oorsprong van producten en de daarmee samenhangende procedures, zoals bepaald in de Associatieovereenkomst;
- b) Moldavië stelt geen nieuwe douanerechten of heffingen van gelijke werking noch nieuwe kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking in voor de invoer van producten van oorsprong uit de Unie, verhoogt de bestaande douanerechten of heffingen niet en voert geen andere beperkingen in, met inbegrip van discriminerende interne administratieve maatregelen, tenzij de oorlogssituatie dat duidelijk rechtvaardigt, en
- c) de eerbiediging door Moldavië van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, alsmede het tegengaan van de verspreiding van massavernietigingswapens, verwante materialen en overbrengingsmiddelen daarvoor, de eerbiediging van het beginsel van de rechtsstaat en goed bestuur, de bestrijding van corruptie, al dan niet georganiseerde criminele activiteiten, met inbegrip van die met een transnationaal karakter, en terrorisme, en eerbiediging van de beginselen van duurzame ontwikkeling en effectief multilateralisme als bedoeld in de artikelen 2, 9 en 16 van de Associatieovereenkomst.

Artikel 3

Tijdelijke opschorting van maatregelen

- 1. Indien de Commissie oordeelt dat er voldoende bewijs is dat Moldavië niet aan de voorwaarden van artikel 2 voldoet, kan zij door middel van een uitvoeringshandeling de in deze verordening bedoelde handelsliberaliseringsmaatregelen geheel of gedeeltelijk opschorten. Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld overeenkomstig de in artikel 5, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.
- 2. Indien een lidstaat de Commissie verzoekt een van de in deze verordening vastgestelde handelsliberaliseringsmaatregelen op te schorten wegens niet-naleving van de voorwaarden van artikel 2, punt b), brengt de Commissie binnen vier

maanden na het verzoek een met redenen omkleed advies uit over de vraag of de bewering dat Moldavië die voorwaarden niet naleeft, onderbouwd is. Indien de Commissie tot de conclusie komt dat dit inderdaad het geval is, leidt zij de procedure in als bedoeld in lid 1.

Artikel 4

Versnelde vrijwaring

1. Wanneer een product van oorsprong uit Moldavië wordt ingevoerd onder voorwaarden die nadelige gevolgen hebben voor de markt van de Unie voor soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten, kan de Commissie de douanerechten die anders krachtens de Associatieovereenkomst op de invoer van dat product van toepassing zijn, te allen tijde opnieuw instellen door een uitvoeringshandeling vast te stellen. Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld overeenkomstig de onderzoeksprocedure van artikel 5, lid 3.
2. De Commissie houdt regelmatig toezicht op de effecten van deze verordening, met inachtneming van de informatie over uitvoer, invoer, prijzen op de markt van de Unie en productie in de Unie van de producten waarop de in artikel 1, punt a), vastgestelde handelsliberaliseringsmaatregelen van toepassing zijn.

De Commissie stelt de lidstaten om de twee maanden in kennis van de resultaten van het regelmatige toezicht, te beginnen bij de inwerkingtreding van deze verordening.
3. De Commissie start een beoordeling van de situatie op de markt van de Unie voor soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten met het oog op de herinvoering van de douanerechten.

Deze beoordeling wordt afgesloten binnen een termijn van ten hoogste drie maanden:
 - a) naar aanleiding van een met redenen omkleed verzoek van een lidstaat, met voldoende voorlopig bewijs waarover die lidstaat redelijkerwijze kan beschikken overeenkomstig lid 5, van invoer die nadelige gevolgen heeft voor de markt als bedoeld in lid 1, of
 - b) op eigen initiatief, nadat het de Commissie duidelijk is geworden dat er voldoende voorlopig bewijs is dat er sprake is van de in lid 1 bedoelde invoer onder voorwaarden die nadelige gevolgen hebben voor de markt van de Unie.
4. Indien de Commissie op grond van deze beoordeling van oordeel is dat de markt van de Unie van soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten is benadeeld en voornemens is de douanerechten opnieuw in te voeren, maakt zij in het *Publicatieblad van de Europese Unie* een bericht bekend waarin zij de herinvoering aankondigt van de douanerechten die anders overeenkomstig lid 1 van toepassing zijn. Het bericht bevat een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de beoordeling en vermeldt de termijn waarbinnen belanghebbenden hun standpunt schriftelijk kenbaar kunnen maken. Deze termijn mag niet meer dan tien dagen bedragen, te rekenen vanaf de datum van bekendmaking van het bericht.
5. Bij haar beoordeling of maatregelen overeenkomstig lid 1 moeten worden toegepast, houdt de Commissie rekening met alle relevante marktontwikkelingen, met inbegrip van de gevolgen van de betrokken invoer voor de situatie op de markt van de Unie van soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten. Die beoordeling omvat factoren zoals:

- a) de snelheid en de omvang van de toename van de invoer uit Moldavië van het betrokken product in absolute en relatieve cijfers, en
- b) de gevolgen van de desbetreffende invoer voor de productie en de prijzen in de Unie, rekening houdend met de ontwikkeling van de invoer uit andere bronnen.

Deze opsomming is niet volledig en ook andere relevante factoren kunnen in aanmerking worden genomen.

- 6. De anders krachtens de Associatieovereenkomst toepasselijke douanerechten kunnen opnieuw worden ingesteld zolang als nodig is om de nadelige gevolgen voor de markt van de Unie voor soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten op te vangen.
- 7. Wanneer als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden onmiddellijke maatregelen nodig zijn, mag de Commissie, zonder de procedure van lid 4 te volgen en nadat zij het in artikel 3, lid 1, van Verordening (EU) 2015/478⁷ bedoelde Comité vrijwaringsmaatregelen daarvan in kennis heeft gesteld, alle noodzakelijke preventieve maatregelen nemen.

Artikel 5

Comitéprocedure

- 1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij artikel 285, lid 1, van Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁸ ingestelde Comité douanewetboek, wat artikel 3, lid 1, van deze verordening betreft. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
- 2. De Commissie wordt bijgestaan door het bij artikel 3, lid 1, van Verordening (EU) 2015/478 van het Europees Parlement en de Raad⁹ ingestelde Comité vrijwaringsmaatregelen, wat artikel 4, lid 1, van deze verordening betreft. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
- 3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 6

Beoordeling van de uitvoering van de handelsliberaliseringsmaatregelen

Het jaarverslag van de Commissie over de uitvoering van de diepe en brede vrijhandelsruimte bevat een gedetailleerde beoordeling van de uitvoering van de handelsliberaliseringsmaatregelen waarin deze verordening voorziet en bevat, voor zover passend, een beoordeling van de sociale gevolgen van deze maatregelen in Moldavië en in de Unie. Informatie over de invoer van producten als bedoeld in artikel 1, punt a), wordt maandelijks beschikbaar gesteld op de website van de Commissie.

⁷ Verordening (EU) 2015/478 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2015 betreffende de gemeenschappelijke regeling voor de invoer ([PB L 83 van 27.3.2015, blz. 16](#)).

⁸ Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (PB L 269 van 10.10.2013, blz. 1).

⁹ Verordening (EU) 2015/478 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2015 betreffende de gemeenschappelijke regeling voor de invoer (PB L 83 van 27.3.2015, blz. 16).

Artikel 7

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op [25 juli 2023].

Deze verordening is van toepassing tot en met [24 juli 2024].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

**FINANCIËEL MEMORANDUM VOOR VOORSTELLEN DIE UITSLUITEND
GEVOLGEN HEBBEN VOOR DE ONTVANGSTENZIJDE VAN DE BEGROTING**

1. BENAMING VAN HET VOORSTEL:

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake tijdelijke handelsliberaliseringsmaatregelen bovenop de handelsconcessies die op Moldavische producten van toepassing zijn krachtens de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds.

2. BEGROTINGSONDERDELEN:

Hoofdstuk 12, artikel 120

Begroot bedrag voor het jaar 2023: 21 590 300 000 EUR

3. FINANCIËLE GEVOLGEN

☐ Het voorstel heeft geen financiële gevolgen

☒ Het voorstel heeft geen financiële gevolgen voor de uitgaven maar wel voor de ontvangsten, namelijk:

Begrotingsonderdeel	Ontvangsten	Periode: deel van 2023 - deel van 2024* (in miljoen EUR, tot op 1 decimaal)
Hoofdstuk 12, artikel 120 ¹⁰	<i>Gevolgen voor de eigen middelen</i>	0,3
Totaal		

* Periode van één jaar sinds de inwerkingtreding van de verordening

De berekeningen zijn gebaseerd op invoervolumes van 2021 van producten die onder de voorgestelde verordening vallen en die het jaarlijkse rechtenvrije contingent overschrijden. 2021 was het laatste jaar voordat autonome handelsmaatregelen werden ingesteld.

Op basis van bovenstaande berekeningen wordt het verlies aan traditionele eigen middelen als gevolg van dit besluit geraamd op 0,366 miljoen EUR (brutobedrag, inclusief inningskosten) x 0,75 = 0,274 miljoen EUR voor de betrokken periode.

¹⁰ Voor traditionele eigen middelen (landbouwrechten, suikerheffingen en douanerechten) moeten nettobedragen worden vermeld, d.w.z. na aftrek van 25 % aan inningskosten.

4. FRAUDEBESTRIJDINGSMAATREGELEN

Om fraude te voorkomen moet het recht op de bij de voorgestelde verordening vastgestelde autonome handelsmaatregelen onderworpen zijn aan de voorwaarde dat Moldavië heeft voldaan aan alle toepasselijke voorwaarden voor het verkrijgen van voordelen uit hoofde van de Associatieovereenkomst, met inbegrip van de regels inzake de oorsprong van de betrokken producten en de daarmee samenhangende procedures, en zich ertoe verbindt administratief nauw met de Unie samen te werken, overeenkomstig die overeenkomst.